

MYŠLENÍ O LITERATUŘE

V důsledku událostí roku 1948 se v českém prostředí na dlouhou dobu prosadilo instrumentální pojetí umění, v jehož rámci bylo umělecké dílo primárně chápáno jako nástroj přeměny současného světa. Z tohoto nazírání vyplývala i nová role myšlení o literatuře. Vlivné nemarxistické směry literárního bádání, zejména strukturalismus, pozitivismus a komparativismus, ztrácely v změněných podmínkách možnosti uplatnění. Literární myšlení, ať již v rovině historické, teoretické či kritické, které se prolínaly ještě častěji než dříve, se v oficiálně vymezeném prostoru pohybovalo v hranicích dobového výměru marxismu a namnoze plnilo ideologickou, politickou a výchovnou funkci. Možnosti jiného přístupu k literárnímu dílu se zúžily natolik, že svobodnější diskuse probíhaly mimo oficiální struktury, v uzavřených skupinách víceméně privátního charakteru.